

Ge de boende i södra Uppsala mer inflytande

DEBATT

De boende i södra Uppsala måste få rösta om de vill lämna att deras stadsdelar ska byta kommunen, skriver Jesper Jansson Hjerdt och Eva Jonsson.

Folkomröstningsfrågan för Uppsala om den framtida utvecklingen av kommunen är en direkt förolämpning mot invånarna som omfattas av de omfattande byggplanerna för Sydöstra staden. Uppsalas kommunpolitiker måste nu ge berörda medborgare möjligheten att ta ställning till om en oberoende utredning ska tillsättas för att ge underlag för om de södra delarna ska anslutas till Knivsta eller bilda en egen kommun.

När så till sist medborgarna äntligen ska få vara med och besluta om framtiden för Uppsalas stadsutveckling så är frågan så urvattnat formulerat att syftet blir uppenbart att kommunledningens avsikt är att fortsätta som en ångvält med den massiva exploateringen av betongstaden i sydöstra Uppsala.

I dag finns det omkring 4000 bostäder i området, målet är 21 500 nya bostäder. Det skulle ge samma befolkningstäthet som Sundsvall på sju gånger mindre yta. Viktiga natur- och fritidsområden hotas, karaktären på Linnés Sävja och Fyrisån förändras för alltid. Brobygget över Fyrisån och spårvägen hotar framtida vattenförsörjning samtidigt som de ekonomiska beräkningarna kring spårvägen framstår alltmer som glädjekalkyler som kommer att drabba samtliga kommuninvånare i generationer. Notan, med dagens ränteläge, kommer att behöva betalas av kommande generationer.

Lägg därtill att EU och FN varnar för en klimatkollaps, med allt vad det innebär i risker med extremväder, liksom för belastning av vatten- och avloppssystem. Något som ingen upplämningskommitté har missat är sommarens händelser för Sala och Heby. Inte heller svarar byggplanerna på de säkerhetspolitiska utmaningarna och konsekvenser därav för stadsplanering utifrån befolkningsskydd. Det är alltså allt för mycket som alltjämt är oklart.

Formuleringen i folkomröstningsfrågan som nu Socialdemokraterna och Utvecklingspartiet kommit överens om är försåtligt genial från ett stadshus som bara kör på:

"Ska Uppsala kommun satsa mer på ett ökat bostadsbyggande och samhällsutveckling i de tätorter utanför Uppsala stad som ligger utmed tågspåren Ostkustbanan och Dalabanan och mindre i Uppsala stad?"

Frågan adresserar över huvud taget inte utbyggnaden i Sydöstra staden. Den tar inte upp

spårvagnsfrågan och är alldeles för diffust för att ha ett verkligt värde. Resultatet kommer alltså att kunna tolkas såsom politiken önskar.

Hela processen kring Sydöstra staden har varit präglad av ett perspektiv att medborgarnas åsikter har varit ointressanta och besvärliga. Samrådets syfte har varit att försöka ge sken av en medborgarnära process där formen varit viktigare än innehållet. Målet har varit att kunna säga att "titta ni har fått tycka", inte att ta intryck och anpassa exploateringsplanerna så att de vinner acceptans hos de medborgare som blir berörda.

Vi uppmanar därför att Uppsala kommunfullmäktige att ge invånarna i berörda stadsdelar en större rådgivning och inflytande i att forma framtiden. Vi vill därför se att väljarna i de områden som är närmast berörda som Sävja, Bergsbrunna, Nåntuna, Sunnersta, Ultuna och Danmark, får en tilläggsfråga i den planerade folkomröstningen i samband med Europaparlamentsvalet nästa år: "Vill du se en oberoende utredning, finansierad av Uppsala kommun, som belyser allsidigt konsekvenser, med möjligheter och risker, att berörda områden bildar en egen kommun eller ansluts till Knivsta kommun i jämförelse med att kvarstanna som en del av Uppsala kommun. Utredningen ska läggas fram ett halvår före valet 2026 för att avgöras i en folkomröstning i samband med valet."

En sådan utredning ska ha lika representation av boende, som av företrädare för Uppsala Knivsta kommuner samt ledas av en ordförande som hämtas från Sveriges Kommuner och Regioner. Utredningen måste få tillräckligt med resurser för att kunna ta in oberoende experter för allsidig belysning och där slutsatserna, med underlag, presenteras i god tid före valet 2026.

Om Uppsala kommun nu är beredd att lägga ned stora belopp på en folkomröstning med en vag fråga så är merkostnaden för en konkret tilläggsfråga i en liten del av kommunen väldigt liten. Utredningskostnaden som underlag för nästa folkomröstning är också marginell jämfört med alla de kostnader som kommunen plöjt ned hittills på byggplanerna.

Utvecklingspartiet har talat sig varma för folkomröstningar. Oppositionspartierna har också varit kritiska i stadsbyggnadsfrågorna, och tillsammans borde det då rimligen finnas en politisk majoritet för att skapa en mer förankrad stadsbyggnadsprocess bland invånarna. Samtidigt har vi svårt att tro att S, MP och V inte skulle vilja vara konstruktiva i processen. Vi uppmanar därför Uppsalas folkvalda att våga välja en demokratisk väg med folkförankring med en tilläggsfråga i folkomröstningen, alldeles oavsett vilket beslut som södra Uppsalas invånare väljer för sin framtid.

Jesper Jansson Hjerdt, boende i Nåntuna/ Nåntuna backe
Eva Jonsson, boende i Nåntuna/Nåntuna backe